

KÖZGAZDASÁGI ISMERETEK – KÖZÉPSZINT

2024. október-novemberi vizsgaidőszakig

A vizgán használható segédeszközök

írásbeli: a vizsgázó biztosítja: Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó, toll, ceruza

szóbeli: -----

A vizsga leírása

Írásbeli vizsga 180 perc

Feladatsor: 100 pont (Feleletválasztás, egyszerű rövid választ igénylő feladatok – 40 pont; Üzleti számítás, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok – 60 pont)

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a vizsgabizottságot működtető intézmény szaktanára javítja és értékeli. Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Szóbeli vizsga 15 perc (a témaköröket az intézmény határozza meg) – 50 pont

A szóbeli vizsgán a részletes követelményekben meghatározott elméleti ismereteket kéri számon a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását értékelik. A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll.

Témakörök az érettségi vizsgán

Gazdasági és jogi alapismeretek

Mikro gazdasági alapok (Ismerje a szükséglet és a javak fogalmát, főbb csoportjait és kapcsolatait. Ismerje a gazdasági folyamat elemeit, a munkamegosztás szerepét. Ismerje a piaci alapfogalmakat és szereplőket. Ismerje a kereslet és kínálat kölcsönhatását, tudja összehasonlítani a különböző piaci állapotokat grafikus ábrázolás alapján. Tudja felsorolni fogyasztói döntést befolyásoló tényezőket.)

A vállalat termelői magatartása és a kínálat (Ismerje a vállalat környezetét, piaci kapcsolatait, tevékenységének alapvető formáit. Ismerje a termelés költségeinek csoportosítását, összefüggéseit. Tudja megkülönböztetni az explicit, implicit, számviteli és gazdasági költségeket. Ismerje a számviteli profit, gazdasági profit és a normál profit összefüggéseit, tudja a közöttük lévő összefüggéseket értelmezni. Ismerje a piaci formákat és tudja összehasonlítani azokat.)

A nemzetgazdaság (Ismerje a nemzetgazdaság fogalmát és ágazati rendszerét. Legyen képes jellemezni a gazdasági alanyok (szereplők) főbb csoportjait (vállalat, háztartás, állam,

külföld). Ismerje az állam feladatait. Tudja értelmezni a nemzetgazdaság teljesítményét kifejező különböző kategóriákat. Tudjon különbséget tenni a nominális mérőszámok és a reálértéken meghatározott mérőszámok között.)

Jogi alapismeretek (Ismerje a jogszabályok szerkezetének, megjelenésének és érvényességének szabályait.

Ismerje a kis- és középvállalkozások jellemzőit, az üzleti vállalkozás sajátosságait. Ismerje az egyéni vállalkozás és a társas vállalkozás jellemzőit, alapításának, szüneteltetésének és megszűnésének főbb szabályait. Legyen képes felsorolni és a felelősség szerint csoportosítani a gazdasági társaságok formáit. Tudja jellemezni az egyes társasági formákat. Tudjon különbséget tenni a csődeljárás és a felszámolási eljárás között. Ismerje a szerződés fogalmát, a szerződés érvényességének, létrejöttének, megszűnésének, módosításának és a követelések elévülésének feltételeit. Ismerje fel a leggyakoribb szerződések (adásvétel, bérlet, megbízás, vállalkozás, szállítás) tárgyát, alaki és formai követelményeit, Ismerje a szerződés megerősítése, biztosítékadás (foglaló, kötbér, kezesség) fajtáit. Ismerje a szerződés teljesítése és a szerződésszegés eseteit, következményeit.)

Marketing (Ismerje a marketing fogalmát. Legyen képes bemutatni a marketing-mix elemeit.)

Általános statisztika és statisztika gyakorlat

Statisztikai alapfogalmak (Ismerje - a statisztika fogalmát, - a sokaság fogalmát és azok jellemzőit, - az ismérv fogalmát és fajtáit, - a csoportosítás, a statisztikai sorok és a statisztikai táblák fajtáit, készítését. Tudja felismerni az információ forrásait.)

Viszonyszámok és alkalmazásuk (Tudja - a viszonzszám fogalmát és alkalmazási területét, - a dinamikus viszonzszámot és fajtáit, - a megoszlási viszonzszámot, - az intenzitási viszonzszám jellemzőit, leggyakoribb alkalmazási területeit. Megadott adatok alapján legyen képes a fenti mutatók kiszámítására. Legyen képes egyszerű értelmezések megfogalmazására a kiszámított adatokból.)

Középértékek és alkalmazásuk (Tudja - a középérték fogalmát, fajtáit és alkalmazási területét, - a számított középértékeket: számtani-, kronologikus-, mértani átlagot. Legyen képes megadott adatok alapján a felsorolt mutatószámok számításainak elvégzésére, a kiszámított adatokból egyszerű értelmezések megfogalmazására.)

Index számítás (Legyen képes egyedi és együttes érték-, ár- és volumenindexek valamint az aggregátumok különbségei számítására alapadatokból, ismerje az indexek közötti összefüggéseket, legyen képes a kiszámított eredményeket értelmezni.)

Grafikus ábrázolás (Ismerje a grafikus ábrázolás célját, eszközeit, alkalmazási területeit.)

Pénzügyi alapismeretek

Pénzügyi intézményrendszer és a pénzügyi szolgáltatások

(Tudja felsorolni és értelmezni a pénz funkcióit. Legyen képes felsorolni és értelmezni a passzív bankügyletek formáit (betétgyűjtés, értékpapírok kibocsátása, hitelfelvétel a

jegybanktól és más banktól). Legyen képes felsorolni és értelmezni az aktív bankügyletek formáit (hitelezés), valamint a hitelbiztosítékok: tárgyi, dologi és személyi biztosíték alapismereteit. Legyen képes felsorolni a semleges bankügyletek formáit. Legyen képes jellemezni a kétszintű bankrendszert. Ismerje a jelenlegi magyar pénzügyi intézményrendszer felépítését. Ismerje a magyar központi bank feladatait, a monetáris irányításban betöltött helyét. Tudja megkülönböztetni a monetáris és a fiskális politika fogalmakat. Tudja felsorolni a pénzügyi intézmények jellemzőit (hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások), és az általuk végzett pénzügyi szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatások és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások). Ismerje a nem monetáris közvetítőket és feladataikat (biztosítók, nyugdíjpénztárak). Ismerje a betétvédelmi szabályokat.)

Pénzforgalom (Ismerje a pénzforgalom általános szabályait, a fizetési számlák fajtáit. Ismerje a fizetési számla megnyitása, fizetési számla feletti rendelkezés, valamint a pénzforgalmi szolgáltatások lebonyolításának lépéseit. Ismerje az alapvető banki titoktartási szabályokat. Legyen képes megkülönböztetni az alábbi fizetési módokat: - fizetési számlák közötti fizetés: átutalás, beszedés, a fizető fél által a kedvezményezett útján kezdeményezett fizetés, - fizetési számlához kötődő készpénzfizetés: (készpénz-fizetésre szóló csekk kibocsátása és beváltása) készpénzbefizetés fizetési számlára, készpénzkifizetés fizetési számláról, - fizetési számla nélküli fizetés: készpénzáttutalás, - készpénzfizetés. Ismerje a pénztár, a pénzkezelés és pénztári forgalom elszámolására vonatkozó és a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatkörök legfontosabb alapvető elvárásait.)

Pénzügyi piac és termékei (Tudja csoportosítani a pénzügyi piacokat, felsorolni a részpiacok jellemzőit. Képes legyen felsorolni az értékpapírok megjelenési formáit és ismertetni főbb jellemzőiket (részvény, kötvény, állampapírok, banki értékpapírok).)

Biztosítási alapismeretek (Ismerje a biztosítási alapfogalmakat, a biztosítás szerepét, jelentőségét a modern gazdaságban.)

Pénzügy gyakorlat

Pénz időértéke (Legyen képes felismerni a jelen és jövőértékre vonatkozó feladatokat, elvégezni egyszerű diszkontálási és kamat (egyszerű és kamatos kamat) számítási feladatokat.)

Valuta, deviza árfolyama (Ismerje és értse a valuta, a deviza és árfolyam fogalmakat, egyszerű konvertálási feladatokat legyen képes elvégezni.)

Adózási alapismeretek

Az államháztartás rendszere (Ismerje az állam szerepét a modern gazdaságban, a közfeladatok ellátásának szükségességét és a finanszírozási forrásait. Legyen képes felsorolni az államháztartás alrendszereit (központi és önkormányzati alrendszer). Legyen képes felsorolni a főbb költségvetési bevételeket, költségvetési kiadások fő tételeit, legyen képes értelmezni a költségvetés egyenlegét.)

Adózási alapfogalmak (Ismerje az adó és az adórendszer fogalmakat. Ismerje az adózási alapfogalmak: adóalany, adótárgy, adóalap, adómérték, adómentesség, adókedvezmény,

adókötelezettség jelentését. Legyen képes az adókat csoportosítani: jövedelemadó, forgalmi típusú adó, vagy adóztatás ismérve szerint.)

Kiemelt adónemek (Ismerje a következő kiemelt adónemek főbb jellemzőit: - személyi jövedelemadó: alanyai, a jövedelem, bevétel és költség értelmezése, az adó mértéke, az összevont adóalap adóköteles jövedelmei (önálló tevékenységből származó, nem önálló tevékenységből származó), az adóalapot csökkentő kedvezmények, az összevont adóalap adója, az adókedvezmények, - általános forgalmi adó: az adóalany, az adó mértéke, a fizetendő adó megállapítása, az adó levonási jog, az adófizetési kötelezettség, - helyi adók csoportosítása különböző szempontok alapján.)

Adózás gyakorlat

Személyi jövedelemadó (Legyen képes az összevont adóalap értelmezésére és azt terhelő adó kiszámítására (feladatban megadott összegű adóalap csökkentő és adókedvezmény figyelembevételével).)

Általános forgalmi adó (Tudja az adó összegét meghatározni az adóalap után, valamint, ha a számla összege a fizetendő adót is tartalmazza. Ismerjen az általános adókulcstól eltérő adó mértékeket. Legyen képes az értékesítések után felszámított fizetendő adó megállapítására, valamint a beszerzésekre jutó előzetesen felszámított adó kiszámítására. Legyen képes a vállalkozást terhelő áfa megállapítására (alapesetekben). Legyen képes az elszámolandó adó megállapítására, számla, nyugta kitöltésére.)

Számviteli alapismeretek

Számviteli törvény (Ismerje a számviteli bizonylatok szerepét, tudja csoportosítani a bizonylatokat, értelmezni a bizonylati elvet, ismerje az alapvető tartalmi és formai elvárásokat a bizonylatokkal szemben. Ismerje a számviteli beszámoló szerepét, tudja felsorolni fajtáit és a beszámoló részeit.)

Vállalkozás vagyona (Ismerje a leltár szerepét, jellemzőit. Ismerje a mérleg szerepét és jellemzőit. Ismerje a mérlegfőcsoportok tartalmát és definícióját (az eszköz- és forrás csoportok). Ismerje az eredmény-kimutatás szerepét és jellemzőit, legyen képes megnevezni változatait.)

Könyvelési tételek szerkesztése, a számlakeret (Ismerje a könyvviteli számlák fogalmait, ismerje az egységes számlakeret felépítését és szerkezetét. Ismerje a főkönyvi számlák nyitása, zárása, az idősoros és számlasoros könyvelés alap lépéseit. Tudjon különbséget tenni a mérleg valamint a költség- és eredmény számlák között. Tudja értelmezni az analitikus és szintetikus könyvelés kapcsolatát.)

Tárgyi eszközök elszámolása (Legyen képes a tárgyi eszközök csoportosítására. Tudja a tárgyi eszközök értékelésére vonatkozó alapvető (csökkentő tételek nélkül) bekerülési érték szabályokat, legyen képes a fordulónapi mérlegérték megállapítására megadott adatokból. Ismerje az amortizáció megállapítása alapvető eljárásait (lineáris, teljesítményarányos). Legyen képes a belföldi beruházási szállítókkal kapcsolatos tételek könyvelésére saját

pénzeszközből és hitelből finanszírozással. Legyen képes a tárgyi eszközök üzembehelyezése könyvelésére. Legyen képes a tárgyi eszközök értékcsökkenésének főkönyvi elszámolására.)

Anyagkészletek elszámolása (Ismerje az anyagok fajtáit és jellemzőiket. Ismerje az anyagok raktári és analitikus nyilvántartásának alapvető információ tartalmát. Legyen képes az anyagbeszerzés könyvelése számla szerinti áron (tényleges beszerzési áron való nyilvántartásnál), a visszaküldés és az engedmény gazdasági események könyvelésére. Legyen képes az anyagkészlet csökkenések értékének számítására és a felhasználás könyvelésére átlagáron, csúsztatott átlagáron és FIFO- elv alapján. Legyen képes elvégezni a leltári eltérések számítását és könyvelését.)

Jövedelem elszámolás (Ismerje a jövedelemmel kapcsolatos analitikus nyilvántartások információ tartalmát. Tudja felsorolni a jövedelem részeit, a levonásokat. Legyen képes a bérfeladás számítása és könyvelése, a levonások könyvelése feladatok elvégzésére. Tudja a bérek közterheinek számítását, könyvelését. Legyen képes a jövedelem kifizetése (készpénzes és folyószámlára történő átutalás) eseményeket könyvelni.)

A saját termelésű készletek elszámolása (Tudja felsorolni a saját termelésű készletek fajtáit. Ismerje az önköltség alapvető elemeit. Ismerje a saját termelésű készletek analitikus és főkönyvi nyilvántartásának alapvető információ tartalmát. Ismerje a termelési költségek típusait, a költségek könyvviteli elszámolását a költségnemek szerint. Legyen képes a saját termelésű készletek raktárra vételének könyvelésére összköltség eljárással.)

Termékértékesítés elszámolása (Ismerje az értékesítés bizonylatolása rendjét, a számla tartalmi elemeit. Tudja kiszámítani az értékesítéshez kapcsolódó bevétel, forgalmi adó és készletcsökkenés (átlagár, FIFO értelmezésben) összegeket. Legyen képes lekönyvelni az értékesítés, visszaküldés és minőségi engedmény tételeket összköltség eljárással.)

Számvitel gyakorlat

Pénzkezeléshez kapcsolódó bizonylatok (Legyen képes alapszámvetésből a következő bizonylatok elkészítésére vagy a bizonylatok tartalmi és formai elemei megjelenítésére: - kiadási és bevételi pénztárbizonylat, - készpénzfizetési számla, - bankhoz kötődő egyszerű gazdasági események bizonylatai.)

A tárgyi eszköz nyilvántartása (Legyen képes értelmezni a tárgyi eszköz egyedi nyilvántartó lap szerepét. Legyen képes elvégezni az időarányos lineáris és a teljesítményarányos amortizáció számításokat, az ezekhez kapcsolódó eszköz értéket meghatározni.)

A készletek (anyagok és saját termelésű készletek) bizonylatai (Legyen képes alapszámvetésből a következő bizonylatok elkészítésére vagy a bizonylatok tartalmi és formai elemei megjelenítésére: - készlet bevételezési, kivételezési bizonylat, - készletnyilvántartó lap, - szállítólevél, - számla.)

A jövedelem-elszámolás bizonylatai (Legyen képes a bérszámfejtő lap alapján a nettó bér megállapítására.)